

De amfibieën- en reptielen krant van Limburg

Mededelingenblad van de
Herpetologische Studiegroep Limburg
van het
Natuurhistorisch Genootschap in Limburg

RAVON

HERPETOLOGISCHE STUDIEGROEP LIMBURG

Voorwoord

Beste HSL-ers,

Het gaat langzaam maar zeker weer op het voorjaar aan en het begint behoorlijk te kriebelen. Nattigheid is er genoeg, alleen met de temperatuur wil het nog niet echt lukken.

De kikkers, padden en salamanders laten dus nog even op zich wachten. Toch heb ik al de eerste waarnemingen van dit jaar al gedaan tijdens wat graafwerkzaamheden in de tuin: twee padden vielen onverwacht uit een grote pol gras. Ook zie ik op verschillende plaatsen de amfibieschermen weer herrijzen, die het aankomende "spektakel" alvast aankondigen.

Om de stilte voor de storm te overbruggen, heb ik zelf nog eens de topografische atlas goed bestudeerd. Op het moment dat je denkt dat je alle watertjes en poeltjes in je eigen woonomgeving inmiddels wel weet te liggen, kom je toch nog verrassingen tegen. Die staan natuurlijk al op het "persoonlijke excursie-programma 2009"! Misschien komen er weer leuke waarnemingen boven water. Helaas kunnen deze dan niet meer worden meegenomen in de nog te verschijnen atlas, maar daarover is verderop in deze AR-krant meer te lezen.

Over excursie-programma gesproken: ook dit jaar zijn weer een aantal interessante gebieden uitgekozen. We doorkruizen hierbij de provincie van noord naar zuid. Internationaal georiënteerd als we zijn, gaan we natuurlijk ook even "shoppen" aan de oost- en de westzijde van de grens. Ook hierover is verderop meer terug te vinden.

Veel plezier in het komende veldseizoen en tot ziens bij de HSL-activiteiten.

Pieter Puts
voorzitter Herpetologische Studiegroep Limburg

COLOFON

Herpetologische Studiegroep Limburg

De Herpetologische Studiegroep Limburg (HSL) werd 2 op februari 1979 opgericht. De HSL stelt zich ten doel de inheemse Limburgse herpetofauna (amfibieën en reptielen) te beschermen in de ruimste zin van het woord.

Vanaf de oprichting wordt getracht de bestaande biotopen voor amfibieën en reptielen te behouden danwel te herstellen. Om dit te kunnen realiseren zijn actuele en betrouwbare verspreidingsoverzichten noodzakelijk. De Herpetologische Studiegroep besteedt dan ook veel aandacht aan het verkrijgen van deze gegevens middels gerichte inventarisaties in het veld. Daarnaast wordt veel aandacht geschonken aan de voorlichting omtrent de biologie van reptielen en amfibieën.

De amfibeën- en reptielenkrant van Limburg

De amfibieën- en reptielenkrant van Limburg verschijnt tweemaal per jaar en wordt zoveel mogelijk verzonden per e-mail. Van personen waarvan geen e-mail adres bekend is, wordt een printversie opgestuurd.

U heeft een printversie ontvangen, maar u beschikt over e-mail? Geef u e-mail adres door aan onze redactie: herpetofauna@nhgl.nl

Redactie

Opmerkingen over of bijdragen voor de amfibieën- en reptielenkrant kunt u opsturen naar Victor van Schaik (herpetofauna@nhgl.nl). Kopy voor de 2^e amfibieën- en reptielenkrant van 2009 dient voor 1 oktober 2009 te zijn aangeleverd bij de redactie.

Bestuursleden HSL

P. Puts (voorzitter)
Houtstraat 137
6105 BH Pey-Echt

D. Frissen (secretaris)
Hemelrijkstraat 6
6301 AK Valkenburg

J. Theelen
Eelserstraat 18
5986 AP Beringe

J. Hermans
Hertestraat 21
6067 ER Linne

V. van Schaik (red.)
Hoosveld 56
6075 DB Herkenbosch

H. van Buggenum
Rijdsraat 118
6114 AM Susteren

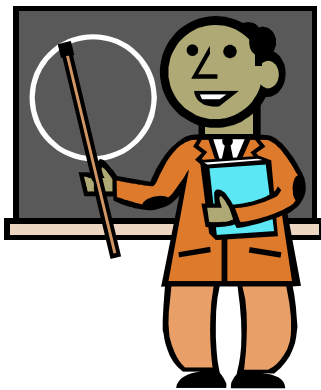
P. Geukemeyer
Op den Oort 1
6095 EB Baexem

ACTIVITEITEN-AGENDA 2009

Herpetologische Studiegroep Limburg

LEZINGEN

Alle lezingen **beginnen om 20.00 uur** en vinden plaats het **GroenHuis**,
Godsweerderstraat 2, 61041 GH Roermond (0475- 386470)

Vrijdag 20 maart : De Knoflookpad in Limburg, Nederland en de Euregio: overal z.z.z. (?) (door Rob Geraeds)

Eind dit jaar verschijnt de nieuwe Atlas van amfibieën en reptielen in Limburg. Hadden we vorig jaar een preview van de Zandhagedis, deze avond stellen we de resultaten voor van een van Limburgs meest zeldzame amfibieën: de Knoflookpad. Knoflookspecialist Rob Geraeds weet alles van dit padje, dat maar door weinigen van ons in levende lijve is gezien.

Nieuwsgierig? Kom dan zeker naar de lezing.

Na afloop van de lezing doen we voor de liefhebbers weer een poging om in het veld te gaan luisteren naar het voortplantingskoor van de Heikikker (*Rana arvalis*). Vorig jaar is dit succesvol geweest, en laten we hopen dat het dit jaar weer lukt. Ter vergadering worden hierover nadere afspraken gemaakt. Uiteraard sterk weersafhankelijk! Denk aan een zaklamp!

Vrijdag 11 september : Trends bij Limburgse reptielen (door Ton Lenders)

Hoe is het de Limburgse reptielen de afgelopen decennia vergaan. Zijn er trends en zo ja, welke? Ton weet er alles van. Jullie krijgen alvast de trendgrafieken te zien die pas over een paar maanden openbaar worden gemaakt. Filmen en foto's maken is daarom ten strengste verboden. Wacht daarvoor de nieuwe atlas af.

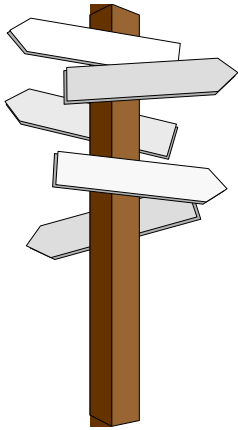

Vrijdag 13 november: Varia - avond i.s.m. Zoogdierenwerkgroep

Traditiegetrouw houden we in de tweede helft van het jaar een varia-avond. Daarop kan iedereen kort leuke resultaten van onderzoeken of vondsten presenteren. Ook is er gelegenheid tot het vertonen van dia's of (video-)films. Dit jaar organiseren we het weer samen met de zoogdierenwerkgroep. Het exacte programma is nog niet bekend.

Uw bijdrage op deze avond is natuurlijk bijzonder welkom!

EXCURSIES

We hebben dit jaar weer leuke gebieden uitgezocht om nader te onderzoeken. Het zijn er meer dan we de afgelopen jaren gewend zijn, dus keuze genoeg. Hopelijk is de opkomst weer net zo goed als het vorige jaar.

Bezorg uzelf een boeiende zaterdag en neem eens deel. U leert vast en zeker weer iets bij en het is een prima gelegenheid om ervaringen uit te wisselen. Introducés zijn altijd van harte welkom. Ook leuk voor kinderen !!!

Zaterdag 28 maart: Poelen-excursie Landgoed Arcen en Straelensbroek

Deze ochtend zijn we welkom in de terreinen van het Limburgs Landschap in de Maasduinen. We starten om 10.00 uur bij het kantoor van het Limburgs Landschap (met een kopje koffie)

Vertrek om 10.00 uur vanaf Rijksweg 1 in Lomm (coördinaten 209.8-385.7).
Organisatie: Henk Heijligers

Zaterdag 11 april : reptielenonderzoek Duits-Nederlandse Bosbeekdal-Luzekamp (Meinweg; voorjaarsronde)

Reptielen zoeken in het Meinweggebied is meestal zeer succesvol. We willen echter ook weten hoe de verspreiding is in het aangrenzende Duitse deel. Alle hulp is welkom.

Vertrek om 10.00 uur. Vertrek manege Venhof.
Organisatie: Ton Lenders

Zaterdag 18 april: Poelen-excursie Leudal

Het is weer een tijdje geleden dat het Leudal is bezocht. Inmiddels zijn er nieuwe poelen bijgekomen en enkele oude poelen opgeknapt. Hoogtijd dus om te kijken of de amfibieën hiervan hebben geprofiteerd. Mogelijk zijn er in een heide-restant ook reptielen te vinden.

Vertrek om 10.00 uur. Vertrek vanaf parkeerterrein van Staatsbosbeer aan de Roggelseweg te Haelen, ter hoogte van het NME-centrum aan de Roggelseweg nummer 58. **LET OP:** parkeren op het parkeerterrein **naast** het NME-centrum.
Organisatie: Pieter Puts en Piet Zegers (Staatsbosbeheer)

Zaterdag 30 mei (Pinksterweekend): Poelen-excursie in Zuid-Limburgse regenwaterbuffers

De regenwaterbuffers in het glooiende Zuid-Limburg moeten overlast van afstromend water en modder zoveel mogelijk beperken. In een aantal regenwaterbuffers van het Waterschap Roer en Overmaas zijn ook speciaal voor amfibieën poelen aangelegd. Met name in de gemeente Nuth gaan we deze eens nader bekijken.

LET OP: Omdat vervoer met auto's voor deze excursie noodzakelijk is en de parkeergelegenheid bij de buffers vaak beperkt is, willen we jullie vragen om zoveel mogelijk te carpoolen.

Vertrek om 10.00 uur vanaf het NS-station in Nuth (coördinaten 190.5-325.7).

Organisatie: Harry van Buggenum

Zaterdag 29 augustus : Belgisch-Nederlandse St. Pietersberg : leefgebied van gladde slang, hazelworm en levendbarende hagedis?

Vorig jaar is het helaas niet gelukt om een gezamenlijke grensoverschrijdende excursie te organiseren met onze Belgische collega's van de Herpetologische Werkgroep van Likona. In 2009 pakken we de draad gewoon weer op en gaan we samen de St. Pietersberg inventariseren.

Vertrek om 10.00 uur vanaf het Statieplein, langs de Statieweg te Kanne (B)

Organisatie: Peter Engelen (B) & H. van Buggenum

Zaterdag 12 september: reptielenonderzoek Duits-Nederlandse Bosbeekdal-Luzekamp (Meinweg; nazomerbezoek)

Herhaling van de voorjaarsexcursie. Is het een beetje gelukt met de voortplanting en vinden we nu ook de juvenielen? Reptielen zoeken in het Meinweggebied is ook in de nazomer altijd een succes. Alle hulp is welkom.

Vertrek om 10.00 uur. Vertrek manege Venhof.

Organisatie: Ton Lenders

Excursies 2009 van de Herpetologische Werkgroep van Likona (Belgisch-Limburg)

Zondag 15 maart 2009

Op zoek naar salamanders en stiekem hopen op een waterkansje Heikikker en dit alles op de Teut te Zonhoven. Samenkomst op de parking van de Teut (Donderslagseweg) te Zonhoven om 9.00u.

Zaterdag 18 april 2009

Het is allemaal Vinpootsalamander wat de klok slaat. Vijvers in overvloed en dit aan de Bosbeek te Opgiabeek. Samenkomst aan de kerk van Niel-bij-As (Hoogstraat) om 13.00u.

Zaterdag 16 mei 2009

Verschillende nieuwe poelen temidden van het waterrijke Midden-Limburg. Inventariseren van het Domein van Kiewit.

Samenkomst op de parking van het domein (Putvennestraat) te Hasselt om 9.00u.

Zaterdag 6 juni 2009

Reptielen te Lommel. Het hoe of wat van Gladde slang. Hopend op iets slechter weer om succes te hebben. Samenkomst aan het gemeentehuis van Lommel (Hertog Janplein) om 10.00u.

Zaterdag 29 augustus 2009

Alweer een heuse uitdaging en nu in de omgeving van Kanne. Dit keer gaan we samen met de herpetologische studiegroep van NHGL op zoek naar Gladde slang en Rugstreeppad in de omgeving van de St-Pietersberg. Samenkomst op het Statieplein (Statiestraat, dit ligt in het verlengde van de Nederlandse Cannerweg) te Kanne om 10.00u.

Handen uit de mouwen!!

Voor iedereen die actief wil meewerken aan het behoud van een uniek stukje herpetologisch natuurgebied staat hieronder het werkprogramma van de **Werkgroep Driestruik** voorjaar 2009.

De werkdagen beginnen om 9.00 uur bij de verzinkte poort aan de Driestruikweg. Vanuit Roermond richting Vlodrop N570= Keulsebaan voorbij de nieuwe gevangenis de eerste landweg na 500 meter. We stoppen uiterlijk om 13.00 uur.

Zondag 4 Januari	Heide plaggen
Zondag 25 Januari	Bramen, struiken en bomen afzetten
Zondag 15 Februari	Bramen, struiken en bomen afzetten
Zondag 8 Maart	Bomen kappen
Zondag 29 Maart	Bomen kappen
Zondag 19 April	Prunus verwijderen
Zondag 10 Mei	Prunus verwijderen

Informatie en Secretariaat: Wouter Jansen, Wilhelminalaan 85, 6042 EM Roermond, ☎ 0475-326798

Nieuw biotoop voor de Knoflookpad (Inrichtingsplan Beekheuvel-Herstelplan Oude Heereven)

Ten zuiden van Siebengewald in het gebied Beekheuvel is een gedeelte aangekocht en overgedragen aan Staatsbosbeheer. Staatsbosbeheer heeft DLG gevraagd hiervoor een inrichtingsplan op te stellen. De Knoflookpad die in het aangrenzende Heereven voorkomt is de belangrijkste doelsoort.

Met de begrenzing van het gebied Oud Heereven met een oppervlakte van 40,76 ha wordt uitvoering gegeven aan het beschermingsplan Knoflookpad. De lokatie is aangemerkt als: "met hoogste prioriteit te ontwikkelen leefgebied voor de Knoflookpad in Limburg". In het gebied is het voormalige "Oude Heereven" (historische topografische aanduiding 1850 en 1900) gelegen dat tot nieuw voortplantingsbiotoop ontwikkeld dient te worden. Het leefgebied maakt wezenlijk onderdeel uit van de Maasduinenpopulatie.

Foto: V. van Schaik

Ontheffing Natuurbeschermingswet

Het nieuwe seizoen staat weer voor de deur, nog even en de schepnetten kunnen weer het water in. Controleer even of jullie ontheffing op de Natuurbeschermingswet nog geldig is.

Mocht dit niet het geval zijn, stuur mij dan jou n.a.w. gegevens, zodat je tijdig je nieuwe vergunning in de bus hebt.

De vergunning betreft uitdrukkelijk geen betredingsvergunning.

Wil je toegang in een gebied/terrein dan moet je dit zelf regelen met de betreffende terreinbeheerder c.q. eigenaar.

N.a.w. gegevens mailen naar: jm-theelen@hetnet.nl

Boekentip

Dieter Glandt & Robert Jehle (Hrsg./eds.). Der Moorfrosch/The Moor Frog. Supplement 13 Zeitschrift für Feldherpetologie. Augustus 2008, 496 bladzijden, met 39 bijdragen uit 16 Europese landen. Duits en Engelstalig. 17 x 24 cm, Hardcover gebonden, ISBN 978-3-933066-37-4. Richtprijs: 46-50 Euro

Namens alle bestuursleden van de HSL een heel prettig veldseizoen toegewenst!